

VERENIGDE SPAARBANK, 1817-2000

Nutsspaarbanken

Geïnspireerd door verheven idealen uit de tijd van de Verlichting richtte een kleine groep Nederlanders in 1784 de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen op. Het Nut, zoals de Maatschappij wordt aangeduid, was een landelijke vereniging met plaatselijke afdelingen, departementen genoemd.

De vereniging was opgericht met als doel de morele, intellectuele en maatschappelijke verheffing van het Nederlandse volk, die zij trachtte te verwezenlijken door lokale voorzieningen op het gebied van onderwijs, maatschappelijke zorg en sparen tot stand te brengen.

De eerste spaarbanken – zonder winst oogmerk – werden in Nederland opgericht op initiatief van enkele departementen van het Nut, in 1817 in Haarlem en Workum. Twee jaar later was het aantal spaarbanken gegroeid tot 48 en in 1827 tot 66. Na enige decennia kregen de spaarbanken concurrentie in de vorm van particuliere spaarinstellingen, gemeentelijke spaarbanken, in 1881 de Rijkspostspaarbank en vanaf eind negentiende eeuw de boerenleenbanken. De toegenomen concurrentie dwong de lokale spaarbanken tot samenwerking, waartoe in 1907 de Nederlandsche Spaarbankbond in het leven werd geroepen.

Door belangenbehartiging en professionalisering van de aangesloten spaarbanken werd gepoogd om het verloren marktaandeel te heroveren. Zo waren aanvankelijk de

meeste spaarbanken slechts enkele uren per dag open. Geleidelijk aan ontstonden spaarbanken die filialen hadden en acht uur per dag open waren, zoals de Spaarbank Rotterdam en de Spaarbank voor de Stad Amsterdam.

Bank der Bondsspaarbanken

Na de Tweede Wereldoorlog veranderde geleidelijk het karakter van de spaarbanken. Aanvankelijk werd geld van particulieren aangetrokken en geïnvesteerd in redelijk risicoloos papier zoals staatsobligaties. Vanaf de late jaren zestig werden, in navolging van de algemene banken, ook betaalrekeningen aangeboden.

Later werd het dienstenpakket verder uitgebreid tot zakelijke dienstverlening. Deze branchevervaging leidde ertoe dat de spaarbanken algemene banken werden en de traditionele spaarinstelling langzamerhand verdween. De verbreding van de activiteiten en de steeds strengere eisen van de Nederlandsche Bank zorgden ervoor dat de onafhankelijke spaarbanken elkaar meer en meer op

gingen zoeken binnen de Nederlandse Spaarbankbond. In 1970 mondde dit uit in de oprichting van de Bank der Bondsspaarbanken die een groot aantal facilitaire diensten (waaronder automatisering) aanbood aan de aangesloten banken. De Bank der Bondsspaarbanken zou later een dochter worden van de VSB.

Centrumbank en VSB

In juni 1981 gingen de Centrumbank in Amsterdam, de Spaarbank Rotterdam en de Bondsspaarbank Breda samen op in de Centrumbank met driehonderd kantoren en bijna tweeduizend medewerkers. September 1983 werd de nieuwe naam Verenigde Spaarbank (VSB) ingevoerd met de hoofdvestiging in Nieuwegein, later Utrecht. In de jaren daarna sloten de banken in Haarlem, Den Haag, Zeeland en een flink aantal kleinere spaarbanken elders in het land (voornamelijk West, Noordwest en Zuidwest Nederland) zich bij de VSB aan.

De VSB kende een aantal belangrijke dochters en deelnemingen zoals VISA-card, Grenswisselkantoren, Crediet- en Depositokas en het leasebedrijf TOP Lease. Een poging in 1995 om Credit Lyonnais Bank Nederland over te nemen, mislukte. De buit ging naar de Generale Bank.

VSB en Fortis

In mei 1990 fuseerden de inmiddels tot naamloze vennootschap omgevormde VSB Groep en de Utrechtse verzekeraar AMEV tot AMEV/VSB 1990 N.V. In december van dit zelfde jaar ontstond Fortis door het samengaan van AMEV/VSB 1990 met de Belgische verzekeraar AG Groep. Het was de eerste grensoverschrijdende fusie in de financiële wereld.

Om de maatschappelijke idealen uit het verleden te bewaren en het door de fusie met AMEV verkregen vermogen (dividend op aandelen AMEV) een nieuwe bestemming te geven, werd de Stichting VSB omgevormd tot het VSB Fonds, actief in het ondersteunen van tal van maatschappelijke projecten.

In april 1997 nam moedermaatschappij Fortis MeesPierson over van ABN AMRO. Als gevolg hiervan werden in 1998 de corporate activiteiten van VSB gecombineerd met die van MeesPierson.

De VSB had op het moment van de vorming van Fortis Bank Nederland in maart 2000 voornamelijk particulieren (ca. 2,7 miljoen) als klant en een zeer bescheiden portefeuille MKB-relaties.